

Payoke

slachtofferhulp mensenhandel

Jaarverslag 2014

VOORWOORD

Voor U het 28ste jaarverslag van Payoke. Indien U het doen en laten van de vzw al een tijdje volgt zult U allicht bemerken dat het voor ons een bewogen jaar was. Bewogen, enerzijds omdat wij sinds dit jaar met de vraag zitten of wij in de toekomst financieel nog in staat zullen zijn onze wettelijke opdracht uit te voeren. Onze van overheidswege opgelegde opdracht is dus nog steeds niet gekoppeld aan enige vorm van structurele subsidiëring. Anderzijds omdat we in dit jaar een aantal nieuwe wegen bewandelden, aandachtspunten verder uitdiepten en projecten verder zetten. Voor onszelf bleek eens te meer dat hoe groot ook het juridische, sociale of economische aspect van het probleem mensenhandel ook moge zijn wij nooit de situatie van het slachtoffer mogen vergeten. Veel van de aandacht gedurende het voorbije werkingsjaar ging dan ook naar het verwerkingsproces waarmee zij geconfronteerd worden.

Een ander belangrijk aspect was de groeiende rol van Payoke als educator, onderzoeker, lesgever en trainer. Educatie van hulpverleners in de bredere zin van het woord: zo werden trainingen gegeven aan:

- Politiediensten
- Artsen, de medische wereld
- Psychosociale hulpverleners
- Studenten allerlei
- Ook “train the trainer” begeleidingen werden opgestart

Nog altijd is één van de aandachtspunten van onze werking de educatie van de doelgroep: door de slachtoffers sterker te maken hopen wij bij te dragen tot een geslaagde re-integratie in onze maatschappij. Hierbij wordt het culturele aspect zeker niet vergeten.

Er werd gewerkt rond de verbetering en de verbreding van de detectiemiddelen. Dit is eigenlijk een logisch vervolg van onze sensibiliseringscampagne, we hopen zo de nodige ondersteuning te kunnen geven aan verschillende actoren op het terrein in België en binnen en buiten Europa. Dankzij de verschillende Directoraten-Generaal binnen de Europese Commissie konden we onze werking nog versterken en namen we deel aan verschillende Europese projecten.

Als laatste punt nog een blik in de toekomst: dankzij de steun van verschillende organisaties zijn we nu bezig met ons transithuis te herevalueren. Geld werd er bij elkaar gebracht met o.a. een benefietconcert georganiseerd door vzw De Hefboom. Wij ho-

pen hierover in volgend verslag meer te kunnen vertellen.

Verder nog een woord van dank en van diepe waardering voor iedereen die dit het afgelopen jaar mee mogelijk maakten: alle partnerorganisaties in België en Europa, vrijwilligers, studenten, de Raad van Bestuur, de Algemene Vergadering en “last but not least”, de leden van het team voor de prachtige samenwerking die wij dit jaar weer mochten ervaren.

Rest mij nog een bijzonder woord van dank te richten aan alle instanties die ons weer in staat stelden ons werk te doen: De Stad Antwerpen, de Nationale Loterij, het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie, netwerk Hulpverlening Mensenhandel, de Europese Commissie DG HOME, De Universiteit Antwerpen Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en Faculteit Economische Wetenschappen, Soroptimist International, CEIPA vzw, Lokale en Federale Politiediensten, parketten, CAW Antwerpen, sociale diensten, OCMW's, vzw Stromen, vzw De Hefboom, vzw Aqua, het Federaal Migratiecentrum.

Jan Broers
Voorzitter RvB

Opdracht	6
Organigram	8
Personeel	9
Financiën	10
Profielen	12
Juridisch administratief in 2014	
Juridische begeleiding	22
Administratieve begeleiding	30
Residentiële begeleiding	32
Vorming en sensibilisering	36
Het internationale werk van Payoke	38

1 OPDRACHT VAN PAYOKE

De opdracht van Payoke is tweeledig: het verschaffen van opvang en gespecialiseerde begeleiding van slachtoffers van mensenhandel en/of mensensmokkel met verzwarende omstandigheden en het meewerken aan de strijd tegen personen en netwerken die mensenhandel bedrijven.

Deze opdracht is vervat in een duidelijk wettelijk en beleidsmatig kader, dat in de loop der jaren geëvolueerd is.

Het huidige wettelijk en beleidsmatig kader omvat:

- 1) Wet van 10 augustus 2005 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel, mensensmokkel en tegen praktijken van huisjesmelkers;
- 2) Wet van 15 september 2006 met betrekking tot de strijd tegen de mensenhandel en de aflevering van verblijfstitels;
- 3) Omzendbrief van 26 september 2008 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel.
- 4) Nationale actieplannen mensenhandel 2012-2014
- 5) KB. van 18 april 2013 inzake de erkenning van de centra gespecialiseerd in de opvang en begeleiding van slachtoffers van mensenhandel en van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel en inzake de erkenning om in rechte op te treden.

Payoke verzorgt het humane luik van de strijd tegen mensenhandel: met name de opvang en begeleiding van slachtoffers.

Dit betekent:

- 1) Informatie verstrekken: de mensen die zich bij Payoke aanmelden, krijgen informatie omtrent de specifieke kenmerken, voorwaarden en stappen van de wettelijk vastgelegde bijstandsprocedure voor slachtoffers van mensenhandel in België.
- 2) Juridisch-administratieve begeleiding: de mensen worden ondersteund en geadviseerd i.v.m. juridische vragen. Payoke zet samen met de slachtoffers de nodige stappen bij politie, justitie en vreemdelingenzaken, opdat zij kunnen genieten van de bijzon-

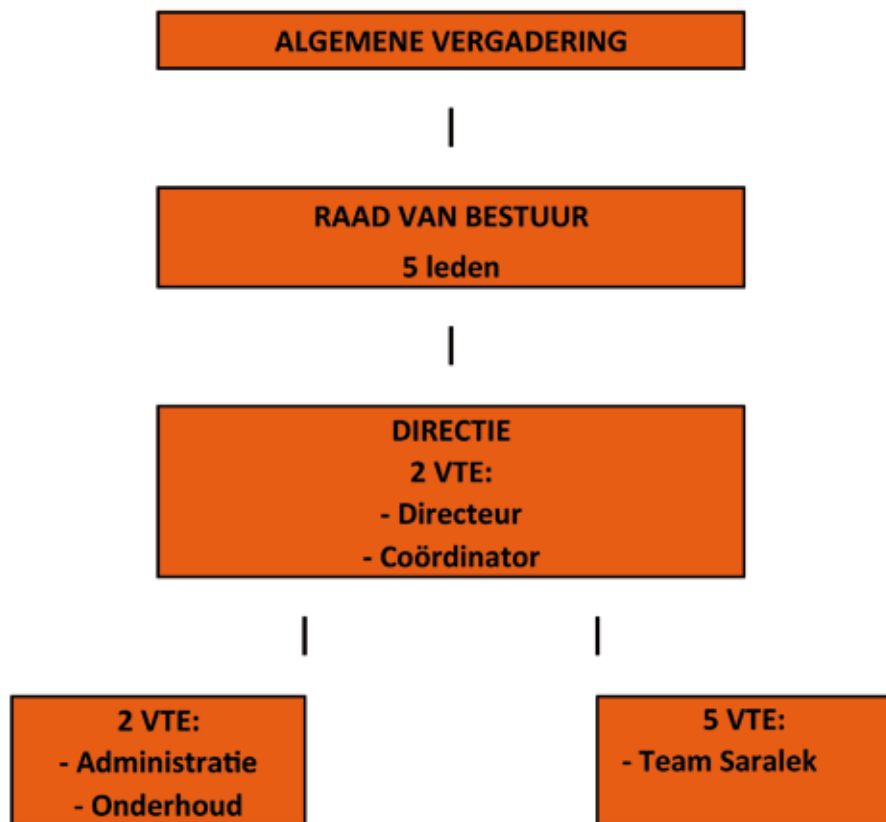
dere bijstandsprocedure voor slachtoffers van mensenhandel en de nodige verblijfsdocumenten verkrijgen.

3) Psychosociale begeleiding: deze gebeurt hetzij residentieel voor slachtoffers die in het opvanghuis verblijven, hetzij ambulante voor die slachtoffers die elders, op zelfstandige basis, wonen. Bij deze begeleiding krijgen de slachtoffers ondersteuning bij de verwerking van de trauma's opgelopen tijdens de periode van uitbuiting en ondersteuning bij het uittekenen van een realistisch toekomstproject (hetzij in België, hetzij in het land van herkomst). Er wordt samen gewerkt aan verschillende aspecten (zoals woning, fysieke en mentale gezondheid, opleiding, werk, taal cursus, familie, sociaal netwerk) met het oog op een succesvolle integratie in de maatschappij.

Daarnaast doet Payoke ook aan sensibilisering naar het brede publiek en naar professionelen toe, om de problematiek van mensenhandel kenbaar te maken. Dit doet Payoke via publicaties, actieve deelname aan nationale en internationale studiedagen, het geven van vorming aan onderwijsinstellingen en eerstelijnsdiensten.

Payoke is 24u op 24u, 7 dagen op 7 telefonisch bereikbaar opdat iedere aanmelding van een potentieel slachtoffer kan worden opgenomen en behandeld.

2 ORGANIGRAM

3 PERSONEEL

In 2014 kende Payoke vzw een personeelscapaciteit van 9,80 VTE.

Hier is inbegrepen 1 VTE gedetacheerd vanuit het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk in het kader van het Netwerkproject Mensenhandel, gefinancierd door het Federaal Impulsfonds voor Migratiebeleid.

Bovendien kunnen wij rekenen op 1 VTE gedetacheerd vanuit het CAW Antwerpen. 4,80 VTE werken in een GESCO-statuut van de Vlaamse Overheid, Departement Werk en Sociale Economie.

De loonkosten van 3 VTE worden gedragen door federale subsidies.

4 FINANCIËN

De hulpverlening van slachtoffers van mensenhandel situeert zich op het snijvlak van verscheidene bevoegdheden en bestuursniveaus in het Belgische politieke landschap en valt hierdoor buiten de bestaande financieringsmechanismen.

Om onze opdracht te volbrengen, ontvangt Payoke een jaarlijkse toelage van verschillende bronnen vanuit de federale overheid. Maar niet alleen zijn deze federale subsidies niet structureel en al jaren niet meer geïndexeerd, nog zorgwekkender is dat deze subsidies sinds eind 2012 stapsgewijs verminderen.

In 2014 werd Payoke vanuit de federale overheid gefinancierd door 3 bronnen:

- Nationale Loterij: 156.750 euro
- FOD Werkgelegenheid / Gelijkheid van Kansen: 144.000 euro
- Federaal Impulsfonds voor Migrantenbeleid (Impulsfonds):

Daarnaast ontvingen wij van de Vlaamse Overheid, Departement Werk en Sociale Economie middelen onder de vorm van GESCO'S. 146.000 euro

Het grootste deel van de subsidies wordt aan personeelskosten besteed. Dit is weinig verrassend aangezien onze "core business" bestaat uit het verlenen van diensten, enerzijds aan de slachtoffers van mensenhandel, anderzijds aan de verschillende overheidspartners in de strijd tegen mensenhandel.

Het overige deel van de subsidies wordt besteed aan werkingskosten en specifieke kosten eigen aan begeleidingen, o.a. tolken, advocaten.

Onze werking komt in het gedrang door twee evoluties: enerzijds de vermindering van de middelen, anderzijds de verhoging van de werklust, werkingskosten en personeelskosten.

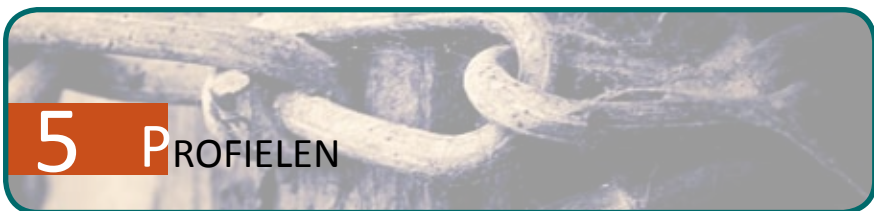
In 2014 werd de nood aan bijkomende structurele subsidies door Payoke, samen met de 2 andere centra en het Federaal Migratiecentrum, bij de bevoegde Ministers aangekaart.

Dit probleem van structurele financiering werd tevens opgenomen in het actieplan 2012-2014.

Het rapport van de GRETA d.d. 25/09/2013 vraagt ook aan de Belgische overheid om de gespecialiseerde centra voldoende middelen toe te kennen om hun opdracht te kunnen uitvoeren. Zo staat in paragraaf 149 van dit rapport : « GRETA would like to

stress that it is important to find solutions for funding measures of assistance to victims of trafficking ensuring the best possible level of assistance and continuity in the care of the individuals concerned.» en in paragraaf 152: « As this assistance is delegated to NGOs playing the role of service providers, the State is under obligation to allocate the necessary funding and guarantee the quality of the services provided by those NGOs».

Jammer genoeg hebben alle oproepen en de geformuleerde voorstellen zich in 2014 niet vertaald in een concreet politiek engagement.

Met het hoofdstuk profielen wensen wij u, als lezer, een volledig overzicht te geven van de cliënten en hun profiel.

Omdat cliënten vaak verschillende jaren bij ons in begeleiding blijven, willen we dit hoofdstuk dan ook starten met de profielen van iedereen die doorheen dit jaar door ons begeleid werd.

Hierna zullen we de aanmeldingen bekijken waarmee we in 2014 aan het werk zijn gegaan om dan uiteindelijk te kunnen eindigen met het aantal nieuw opgestarte dossiers doorheen 2014.

1. Begeleidingen doorheen 2014

In 2014 werden er in totaal 166 personen begeleid. Dit cijfer omvat 120 begeleidingen die werden aangevat in de voorbije jaren en werden voortgezet in 2014. Binnen de begeleidingen tellen we 40 verschillende nationaliteiten. De top drie wordt aangevoerd door China en Nigeria (elk 18 slachtoffers), gevolgd door Roemenië (17) en Marokko (15).

1.1 Aantal begeleidingen per nationaliteit en geslacht

Nationaliteit	M	V
China	12	6
Nigeria	1	17
Roemenië	9	8
Marokko	8	7
Bulgarije	8	3
Iran	8	3
Indië	6	2
Thailand		6
Egypte	5	
Pakistan	5	
Algerije	3	1
Tunesië	4	

Armenië	1	2
Dominicaanse republiek		3
Ghana	3	
Hongarije		3
Rusland	3	
Brazilië	2	
Filippijnen		2
Nepal	2	
Polen	2	
Servië	2	
Turkije	1	1
Afghanistan	1	
Albanië		1
Bhutan	1	
Colombia		1
Congo	1	
Ethiopië		1
Guinee	1	
Kroatië	1	
Liberia		1
Namibië		1
Oekraïne		1
Onbepaald		1
Slowakije		1
Somalië	1	
Sri Lanka		1
Syrië	1	
Togo		1
TOTAAL	92	74

1.2 Aantal begeleidingen per aard van uitbuiting

Nationaliteit	Seksuele exploitatie	Economische exploitatie	Smokkel	Bedelarij	Criminele feiten
China	2	15	1		
Nigeria	17	1			
Roemenië	9	6		2	
Marokko		15			
Bulgarije	1	10			
Iran			11		
Indië	1	6	1		
Thailand	6				
Egypte		5			
Pakistan		3	2		
Algerije	1	3			
Tunesië		4			
Armenië			3		
Domini- caanse republiek	3				
Ghana		2	1		
Hongarije	3				
Rusland	1		2		
Brazilië	1	1			
Filippijnen		2			
Nepal		2			
Polen		2			
Servië		2			
Turkije		1	1		
Afghani- stan			1		
Albanië	1				
Bhutan		1			
Colombia	1				

Congo		1			
Ethiopië		1			
Guinee		1			
Kroatië		1			
Liberia	1				
Namibië		1			
Oekraïne	1				
Onbepaald	1				
Slowakije	1				
Somalië			1		
Sri Lanka		1			
Syrië		1			
Togo	1				
TOTAAL	52	88	24	2	0

2. Aanmeldingen

Omdat we sinds 3 jaar een accuraat elektronisch datasysteem hebben ingevoerd, kunnen we dit jaar een heel uitgebreid beeld weergeven van de aanmeldingen die we mochten ontvangen. We bekijken niet alleen het aantal aanmeldingen maar we geven u ook een grove schatting van het aantal werkuren die gependend werden aan deze aanmeldingen. Soms is een aanmelding heel kort omwille van verschillende redenen. Soms hebben ze een andere hulp nodig dan wij hen kunnen bieden of laten ze niets meer van zich horen na een eerste contact.

Langs de andere kant, kan een aanmelding heel uitgebreid verlopen en zijn er verschillende gesprekken nodig om het verhaal te kunnen acteren of is er heel wat overtuigingskracht nodig om verdere stappen te kunnen nemen in hun dossier.

In 2014 hebben we 228 aanmeldingen behandeld. Zoals elk jaar komen deze aanmeldingen uit verschillende hoeken. Vaak worden slachtoffers naar ons doorverwezen door de federale of lokale politie, de asielsector, de medische wereld, de sector voor minderjarigen (al dan niet begeleid), het openbaar ministerie, de juridische sector of de twee andere gespecialiseerde centra voor slachtoffers van mensenhandel.

Doorheen het afgelopen jaar mochten we echter het meest aantal aanmeldingen ontvangen van de sociale sector (37), het slachtoffer zelf (42) en privé-personen (47).

Wanneer we kijken naar de nationaliteit van de potentiële slachtoffers die bij ons werden aangemeld, onderscheiden we 51 verschillende nationaliteiten. Het grootste aantal vragen ontvingen we met betrekking tot Roemeense onderdanen (37). Op de tweede plaats staan Marokkaanse onderdanen (21) en de derde plaats is gedeeld, we

zagen zowel 17 Nigeriaanse onderdanen als 17 Belgische.

Door de huidige en aanhoudende burgeroorlog in Syrië en het diplomatieke conflict in Oekraïne hadden we een groot aantal aanmeldingen verwacht van mensen met deze nationaliteiten. Daar ze in precare toestand trachten te overleven, zijn ze kwetsbaarder voor situaties waarin we kunnen spreken van mensenhandel.

Er zijn echter maar drie Syrische onderdanen bij ons aangemeld, 2 Oekraïense onderdanen en 1 Russische man. We zullen hier echter verder aandacht aan besteden om in een later stadium het effect van dergelijke conflicten op de mogelijke uitbuiting van deze personen te kunnen evalueren.

Zoals u later zult kunnen zien, zijn er meer begeleidingen opgestart doorheen 2014 voor mannelijke slachtoffers mensenhandel. Als we de aanmeldingen echter bekijken, zien we een groter aantal vrouwelijke potentiële slachtoffers (124) dan mannelijke (101). Bij 3 aanmeldingen werd het geslacht niet prijsgegeven door de aanmelder.

Omdat elke hulpvraag belangrijk is, willen we deze met de grootste zorg behandelen en de potentiële slachtoffers zo goed als mogelijk proberen verder te helpen. Van de 228 aanmeldingen die we mochten ontvangen doorheen 2014, zijn er uiteindelijk 46 nieuwe dossiers opgestart (ongeveer 1/5 van alle aanmeldingen).

Er blijven dus 182 personen over die we niet konden verder helpen binnen de procedure voor slachtoffers mensenhandel. Wij gaan voor elk van hen op zoek naar de meest aangewezen manier om hen verder te helpen of we proberen hen te overtuigen. Enerzijds overtuigen van het feit dat ze kunnen geholpen worden wanneer ze het opnemen tegen hun uitbuiters, anderzijds van het feit dat ze wel degelijk een slachtoffer zijn, al zien ze dit zelf zo niet. Soms slagen we hierin, maar vaak ook niet. De drukingsmiddelen die uitbuiters gebruiken zijn enorm sterk en de weinige belofes die we kunnen maken, zijn dikwijls onvoldoende om de slachtoffers te overtuigen. We vinden het dan van groot belang om zo veel mogelijk informatie mee te geven aan het slachtoffer, zodat hij/zij weet waar ze terecht kan en welke hulp ze mag verwachten.

Om dit op een correcte wijze te doen, moet er hier de tijd voor genomen worden. Op basis van de geregistreerde activiteiten in ons datasysteem, willen we de voorzichtige schatting maken dat er 305 werkuren werden geïnvesteerd in de 182 personen die we binnen onze organisatie (jammer genoeg) niet konden verder helpen. Gemiddeld komt dit overeen met ongeveer 100 minuten per aanmelding. De grootste tijdinvestering gebeurde voor potentiële slachtoffers die aangemeld werden vanuit de sector asiel. Dit vermoedelijk omwille van het feit dat deze aanmeldingen vaak op verplaatsing verlopen. Wanneer het potentiële slachtoffer niet of minder in de mogelijkheid is om zichzelf te verplaatsen (verblijft in een gesloten centrum of in een asielcentrum waarbij de betrokkene niet in de mogelijkheid is zelfstandig naar ons te komen), zullen wij naar hen toegaan.

Er zijn 14 redenen waarom iemand uiteindelijk niet in begeleiding kan/wil komen:

- Het gaat niet om feiten mensenhandel/mensensmokkel met verzwarende omstandigheden
- De persoon heeft geen interesse
- Overlijden van de persoon (dader of slachtoffer)
- Dossier / Juridische procedure reeds afgesloten
- De feiten hebben zich afgespeeld in het buitenland
- De feiten zijn verjaard
- We hebben geen nieuws meer ontvangen van de persoon
- Verdwijning/persoon niet meer contacteerbaar
- Weinige concrete of verifieerbare elementen
- Doorverwijzing naar ander gespecialiseerd onthaalcentrum omwille van plaatsgebrek
- Doorverwijzing naar ander gespecialiseerd onthaalcentrum omwille van veiligheid
- Vrijwillige terugkeer naar het land van oorsprong
- De aanmelding was louter een vraag over de procedure mensenhandel
- Er werd geen statuut toegekend door de magistraat

Er is echter geen accurate registratie voor wat betreft de reden waarom de aanmeldingen uiteindelijk geen dossier werden. We nemen dit mee als werkpunt naar volgend jaar, zodat we u een completer beeld kunnen geven en aandachtspunten kunnen noteren voor onszelf en voor het beleid.

3. Opgestarte begeleidingen doorheen 2014

Zoals u daarnet al kon lezen, zijn er doorheen 2014 in totaal 46 nieuwe begeleidingen opgestart. In dit onderdeel willen we ingaan op de profielen van deze 46 nieuwe dossiers.

Om van start te gaan bekijken we de aanmelders van de opgestarte begeleidingen, hierna gaan we over naar de nationaliteiten en de verdeling tussen de mannelijke en vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel. Om af te sluiten bekijken we de verschillende uitbuitingsvormen en het aantal slachtoffers per aard van uitbuiting

3.1 Opnames per doorverwijzer in 2014

Voor ons is het enorm van belang om elk jaar de doorverwijzers van dichterbij te bekijken. Wanneer we de huidige situatie analyseren, blijkt dat mensenhandel elk jaar meer verdoken plaatsvindt.

Naast een correcte doorverwijzing door politie- en inspectiediensten is het belangrijk dat ook sociale organisaties en privé-persoon op de hoogte zijn van het fenomeen mensenhandel en de mogelijkheden om deze personen op een correcte wijze verder te helpen. Zoals u verder in dit jaarverslag zal kunnen lezen zetten we, met de middelen die we hebben, hoog in op vorming en bewustmaking omtrent de problematiek. Deze aanpak lijkt te werken, aangezien we doorheen 2014 het meeste aantal aanmeldingen mochten ontvangen uit de sociale sector. Van de 37 aanmeldingen uit de sociale sector

zijn er echter maar 3 die later ook effectief een dossier werden. We zijn echter blij met deze evolutie, omdat de sociale sector ons klaarblijkelijk wel stilaan leert kennen. Deze samenwerkingen en plaats op de sociale kaart zal de toeleiding van potentiële slachtoffers enkel maar makkelijker en efficiënter laten gebeuren.

Aanmeldende instantie	Aantal
Federale Gerechtelijke Politie	12
Lokale politie	10
Gespecialiseerd onthaalcentrum	9
Slachtoffer zelf	4
Openbaar ministerie	3
Sociale sector	3
Privé-persoon	3
Sector asiel	1
Juridische sector	1
TOTAAL	68

3.2 Nationaliteit en geslacht van de opgestarte begeleidingen in 2014

NATIONALITEIT	M	V
Roemenië	3	4
Marokko	4	1
Pakistan	4	
Nigeria	1	3
Hongarije		3
Algerije	2	1
Polen	2	
India	1	1
Ghana	2	
Egypte	2	
Dominicaanse republiek		2
China		2
Turkije		1
Syrië		1
Slowakije		1

Rusland	1	
Kroatië	1	
Congo	1	
Bulgarije		1
Brazilië	1	
TOTAAL	25	21

3.3 Aard van uitbuiting per nationaliteit van opgestarte begeleidingen in 2014

Nationaliteit	Seksuele exploitatie	Economische exploitatie	Smokkel	Bedelarij	Criminele feiten
Roemenië	4	1		2	
Marokko		5			
Pakistan		2	2		
Nigeria	3		1		
Hongarije	3				
Algerije	1	2			
Polen		2			
India	1	1			
Ghana		1	1		
Egypte		2			
Dominicaanse rep.	2				
China	2				
Turkije			1		
Syrië		1			
Slowakije	1				
Rusland	1				
Kroatië		1			
Congo		1			
Bulgarije		1			
Brazilië	1				
TOTAAL	19	20	5	2	0

3.4 Aard van uitbuiting per geslacht van opgestarte begeleiding in 2014

Net zoals vorig jaar loopt het aantal slachtoffers seksuele uitbuiting min of meer gelijk met het aantal slachtoffers van economische uitbuiting. Er zijn aanzienlijk minder slachtoffers van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden in vergelijking met het jaar 2013 (10) en nog een groter verschil met 2012 (21). Net zoals in 2012 werden er ook dit jaar twee nieuwe cliënten in begeleiding genomen die het slachtoffer werden van uitbuiting bedelarij.

Aard van uitbuiting	M	V
Seksuele uitbuiting	3	16
Economische uitbuiting	16	4
Smokkel	4	1
Bedelarij	2	
Criminele feiten		
TOTAAL	25	21

6 JURIDISCH ADMINISTRATIEF IN 2014

Juridische begeleiding

De juridische begeleiding heeft betrekking op het informeren over de gerechtelijke procedure, het beschermingsstatuut en het gerechtelijk onderzoek. Cliënten worden bijgestaan bij het afleggen van verklaringen bij politie- en/of inspectiediensten, worden geïnformeerd over de stand van zaken van het onderzoek en over de beslissing die de rechtbank heeft genomen in hun zaak.

In 2014 hebben we 166 personen juridisch begeleid. Het gaat concreet om 104 dossiers die zich in verschillende stadia van de juridische procedure bevinden (van initiële verklaring/klacht tot uitvoering van de definitieve uitspraak).

In 2014 werden er 33 nieuwe juridische dossiers opgestart. Hierbij waren 46 verschillende cliënten bij betrokken.

	Seks. Expl.	Ec. Expl.	Smokkel	Expl. Bedelarij
Antwerpen	4	8		
Brugge	1			
Brussel	2	4	1	
Dendermonde		1	1	
Gent	5	1		1
Halle Vilvoorde		1		
Hasselt	1			
Nijvel		1		
Tongeren		1		

In 2014 werden 21 juridische dossier afgerond, hierbij waren 39 cliënten betrokken.

In 2 dossiers werden betrokken slachtoffers niet langer erkend als slachtoffer van mensenhandel. In 2 dossiers besloot de referentiemagistraat de tenlastelegging mensenhandel niet langer te weerhouden. 9 dossiers werden geklasseerd zonder gevolg omwille van verschillende redenen. 2 dossiers werden stopgezet omwille van financiële redenen en in 7 dossiers werd de juridische begeleiding helemaal afgerond.

Sepot	9
Uitvoering afgerond	7*
Niet meer erkend door magistraat	2
Mensenhandel niet weerhouden in vordering	2
Financiële redenen	2

*hierbij waren 13 cliënten betrokken: 3 slachtoffers kregen een uitspraak van de Commissie voor slachtoffers van opzettelijke geweldsdelicten. 7 slachtoffers kregen nieuws over de uitvoering van hun definitieve beslissing. 3 slachtoffers besloten hun definitieve uitspraak niet te laten uitvoeren.

Dit jaar waren er 12 uitspraken in zaken van onze cliënten. Hieronder kan u hiervan een overzicht vinden:

1. Definitieve uitspraken:

	Seks. Expl.	Ec. Expl.	Smokkel
Correctionele Rechtbank Antwerpen			1
Correctionele Rechtbank Bergen		1	
Correctionele Rechtbank Brussel	1		
Hof van Beroep Antwerpen			1*

*zaak waarin 3 slachtoffers in begeleiding zijn.

Hierbij valt vooral de uitspraak van de Correctionele Rechtbank van Brussel op. Hierbij werden verdachten veroordeeld op basis van art. 433 qq SW voor mensenhandel - seksuele uitbuiting en exploitatie prostitutie van een Bulgaars meisje terwijl ze nooit effectief in de prostitutie had gewerkt. Artikel 433 qq Sw bepaalt: Levert het misdrijf mensenhandel op, de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, de wisseling of de overdracht van de controle over hem ten einde: ten aanzien van deze persoon de misdrijven te laten plegen die bedoeld worden in de artikelen 379, 380, § 1 en § 4, en 383bis, § 1; Ze hadden echter de intentie om haar in de prostitutie te laten werken. In de meeste gelijkaardige zaken zien we vaak een vrijspraak omdat het heel moeilijk is om een intentie te bewijzen. In deze zaak volgde de rechter echter de zienswijze van het openbaar ministerie en de burgerlijke partij.

2. Uitspraken waartegen beroep of cassatie werd aangetekend:

	Seks. Expl.	Ec. Expl.	Expl. Bedelarij
Correctionele Rechtbank Antwerpen	1*		
Correctionele Rechtbank Brussel		1	
Correctionele Rechtbank Gent		1	1
Correctionele Rechtbank Luik	1		
Correctionele Rechtbank Mechelen	1**		
Hof van Beroep Antwerpen	1		
KI Brussel		1***	

* zaak waarin 2 slachtoffers in begeleiding waren

** zaak waarin 3 slachtoffers in begeleiding zijn

*** zaak waarin 5 slachtoffers in begeleiding zijn

Vermeldenswaardig is de uitspraak van de Kamer van Inbeschuldigingstelling van Brussel die nogmaals het “Conrad” dossier doorverwees naar de Correctionele Rechtbank maar waar de tegenpartij nogmaals besloot cassatie aan te tekenen tegen deze beslissing.

Het “Conrad” dossier is een zaak van economische exploitatie waarin 17 vrouwen als huisslaafjes tewerkgesteld werden voor een prinselijke familie uit Abu Dhabi. Dit dossier is reeds lopende sinds 2008 en lijkt nog een lange weg te moeten afleggen. De prinselijke familie nam een gerenommeerd procedureleider onder de arm om hen te verdedigen en het lijkt erop dat zij de zaak zo lang mogelijk proberen te rekken. We zijn benieuwd of de zaak ooit tot een uitspraak zal komen...

3. Uitvoering van definitieve beslissingen

Zoals eerder vermeld hebben 7 slachtoffers nieuws gekregen over de uitvoering van hun definitieve uitspraak en hebben 3 slachtoffers een beslissing van de Commissie voor Financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden. Een slachtoffer kan hier enkel terecht indien het een slachtoffer is van seksuele exploitatie, als er een uitspraak is die in kracht van gewijsde is getreden en als de dader onvermogen blijkt.

Het ging hierbij om slachtoffers van seksuele exploitatie die al enkele jaren gereguleerd werden.

In een eerste zaak ging het om een Roemeense vrouw die onder valse voorwendselen naar België was gelokt om in de prostitutie te werken. Ze werd bij een andere man geplaatst met wie zie 2 kinderen kreeg, maar die (achteraf gezien) ook tot het netwerk behoorde en haar bleef aansporen om in de prostitutie te werken. Het netwerk werd veroordeeld, maar de veroordeelden bleken onvermogen. Er werd een aanvraag ingediend bij de Commissie en deze werd begin 2014 behandeld. Ze werd bijgestaan door haar advocaat en een vertrouwenspersoon van Payoke. Hoewel de Commissie erop toezag dat ze haar hele verhaal niet opnieuw moest vertellen door gerichte vragen te stellen, was het zeer moeilijk om dit allemaal nogmaals te ondergaan. De Commissie kende haar € 3000 steun toe.

Dit bedrag is aanzienlijk minder dan de schadevergoeding die haar werd toegewezen door de rechtbank, maar de Commissie gaat uit van het principe dat slachtoffers geen subjectief recht op “schadeloosstelling” wordt verleend, maar wel op het eventueel bekomen van een “hulp”, gesteund op het principe van de collectieve solidariteit.

In een tweede zaak, een slachtoffer van het hetzelfde juridische dossier, werd de nabestaande gehoord. Deze Roemeense vrouw werd tevens onder valse voorwendselen naar België gelokt om in de prostitutie te werken. Nadat ze bij ons in begeleiding was gekomen leerde ze de vader van haar kind kennen. Ze probeerde een nieuw leven op te bouwen met hem, kreeg een kind, maar wat ze had meegemaakt had haar getekend en ze besliste uit het leven te stappen. De Commissie besliste dat de zelfdoding een rechtstreeks gevolg was van de feiten die met haar gebeurd waren en kende een steun toe van € 9 748, die op een geblokkeerde rekening moet geplaatst worden totdat haar kind 18 jaar is geworden.

Een derde zaak behandelde ook een dossier van seksuele exploitatie, uit het Nigeraanse milieu. Het slachtoffer werd aan herhaaldelijke voodoo rituelen blootgesteld en stond 8 jaar lang onder druk van haar uitbuiters. Niet enkel moest ze in de prostitutie werken, maar ze moest ook het huishouden van haar uitbuiters draaiende houden. Dit heeft haar natuurlijk psychisch zwaar getekend. De rechtbank kende haar een heel hoge schadevergoeding toe, maar de veroordeelden bleken onvermogen. Ook voor haar werd een aanvraag ingediend bij de Commissie. De zaak werd ook in het begin van 2014 behandeld, in afwezigheid van het slachtoffer. Ze kon het niet aan om nogmaals gehoord te worden over de feiten. De Commissie toonde begrip voor haar situatie en kende haar een steun toe van € 25 000.

Een schadevergoeding en/of hulp van de Commissie bekomen is belangrijk voor de slachtoffers. Het is een erkenning voor wat ze hebben meegemaakt, hoewel ze het nooit zullen vergeten. Dit geld kan hen helpen bij het opstarten van een aantal van hun levensprojecten.

4. Markante uitspraak:

4.1 Vonnis van de Correctionele Rechtbank van Gent op 19/11/2014:

Drie verdachten werden in deze zaak vervolgd voor mensenhandel - seksuele uitbuiting, mensenhandel - uitbuiting van bedelarij en verkrachting. Het onderzoek werd gestart doordat de politie gecontacteerd werd door de verbindingsofficier in de Roemeense ambassade die gecontacteerd werd door 9 Roemeense onderdanen die verplicht werden te gaan bedelen en te stelen.

Alle slachtoffers legden gelijklopende verklaringen af. De mensen werden een job beloofd in België en naar hier gelokt. De mannelijke slachtoffers zouden tewerkgesteld worden in de bouwsector, de vrouwen in de zorgsector. Ze betaalden € 500 aan de bende voor hun transportkosten en vertrokken. Hier aangekomen werden ze ondergebracht in een (kraak)pand dat in heel slechte staat was. Hier aangekomen werd hen verteld dat ze zouden moeten gaan bedelen.

Ze moesten in verschillende groepen en op verschillende locaties gaan bedelen en stonden steeds onder toezicht. Op het einde van de dag werden ze opgehaald en moesten ze al hun inkomsten afstaan aan de bende. Na een tijd werden een aantal slachtoffers opgedragen om te gaan stelen op werven. Ze hebben dit geweigerd, maar werden toen hardhandig aangepakt. Ze belden de politie, konden vluchten, maar werden door de politie doorverwezen naar de Roemeense ambassade wegens taalproblemen. Er werd een uitgebreid onderzoek gestart (telefonieonderzoek, diefstallenonderzoek, huiszoekingen, financieel onderzoek, ...) waardoor een aantal objectieve bewijzen konden worden verzameld. Verdachten verklaarden de mensen enkel te hebben geholpen om naar België te gaan. Ze pleegden zelf diefstallen om te overleven, maar hebben niemand aangezet dit te doen, niemand werd gedwongen iets te doen wat hij of zij niet wilde.

De rechtbank heeft al de bewijzen proberen te toetsen aan de objectieve elementen die het strafonderzoek heeft opgeleverd en kwam tot enkele (voor ons) merkwaardige conclusies:

De valse beloften die werden gedaan aan de slachtoffers in Roemenië en het geld dat ze betaald hadden voor hun transport, de geweldpleging voorafgaand aan hun vlucht werd als niet bewezen beschouwd. Het feit dat ze via de Roemeense ambassade zouden gepasseerd zijn, en niet via de Gentse politie zou aantonen dat ze op het moment van het incident niet echt een einde wilden stellen aan hun situatie. Een taalbarrière is blijkbaar geen reden genoeg... Het feit dat ze later toch verklaringen hebben afgelegd met een tolk wordt als verdacht beschouwd. Ook uit het financieel onderzoek werd niets verdacht ontdekt.

De slachtoffers worden verweten niet vroeger naar de politie of bepaalde diensten te zijn gestapt. Er wordt totaal geen rekening gehouden met het feit dat de slachtoffers een bepaald beeld hebben van politiediensten door bepaalde ervaringen in hun thuis-

land. Bovendien stonden de slachtoffers onder druk en ondergingen ze bedreigingen. Ten slotte was het niet evident om naar een politiedienst te stappen omwille van de taalbarrière.

Alle verdachten werden vrijgesproken, de rechtbank vond dat het strafdossier te weinig elementen bevatte die de schuld van de verdachten bewezen. Er werd hoger beroep aangegetekend.

4.2 Vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel - 20/06/2014

De twee verdachten in deze zaak werden vervolgd voor mensenhandel - seksuele uitbuiting en exploitatie van prostitutie van een jonge Bulgaarse vrouw.

Het dossier startte doordat de jonge vrouw voor een politieauto sprong in het Brusselsse. De politie kwam tussen en ze legde een verklaring af. De eerste verdachte had haar in Bulgarije benaderd voor een job in België, in het restaurant van zijn moeder. Ze zijn samen naar België gekomen. Hier aangekomen bleek dat zijn moeder haar niet kon ontvangen en werd ze ondergebracht bij een "oom". Aangekomen bij de "oom" kon ze aan de gesprekken die ze had opgevangen, begrijpen dat ze in de prostitutie moest werken. Een andere vrouw, de tweede verdachte, zou haar het vak leren. De volgende dag ging ze samen met de vrouw buiten, die haar haar werkplaats zou tonen, en sprong ze voor de politiewagen. De tweede verdachte ontkent en zegt dat de vrouw zich samen met eerste verdachte is komen aanbieden bij haar. De eerste verdachte werd aangehouden in Bulgarije en uitgeleverd aan België. Hij zegt samen met de Bulgaarse vrouw naar België te zijn gekomen, maar dat hij niet weet wat de vrouw achteraf heeft gedaan. Na confrontatie tussen de drie betrokkenen geeft eerste verdachte toe haar te kennen, maar dat ze wist dat ze naar België kwam om zich te prostitueren.

De tenlastelegging mensenhandel werd door de rechtbank weerhouden: de manier waarop de verdachte handelde stemt overeen met de gebruikelijke techniek toegepast door zulke Oost-Europese individuen, die meisjes daar ronselen en hier in de prostitutie willen zetten. De verklaringen van de verdachten zijn volgens de rechtbank ongeloofwaardig. Als ze in de prostitutie had willen werken, kon ze perfect alleen naar hier komen en beginnen werken, daar had ze hem niet voor nodig. Als ze zo graag in de prostitutie ging werken, waarom sprong ze dan voor de politiewagen?

De ze verdachte heeft de 1e verdachte geholpen om de Bulgaarse vrouw in de prostitutie te willen zetten. Ook voor haar werden de tenlasteleggingen weerhouden.

De eerste verdachte werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 jaar met uitstel van 3 jaar (wat betreft de helft).

De tweede verdachte werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 12 maanden met een uitstel van 3 jaar (met uitzondering van de voorlopige hechtenis).

Het slachtoffer kreeg € 500 morele schade toegewezen.

5. Tussenkost van advocaten

Met de opheffing van het Federaal Impulsfonds voor Migratie, verdwijnt ook de projectsubsidie waarmee Payoke sedert jaren betaalde advocaten kon inschakelen voor onze cliënten.

Wij doen beroep op advocaten met deskundigheid in de materie, om de belangen van de slachtoffers te verdedigen. Zij zorgen voor de burgerlijke partijstelling en de vordering tot schadevergoeding.

Door het verdwijnen van deze projectsubsidie zullen onze cliënten beroep moeten doen op kosteloze rechtsbijstand (pro Deo). Slachtoffers die op een bepaald moment beginnen te werken, dikwijls aan een vrij laag loon, dreigen buiten het systeem van kosteloze rechtsbijstand te vallen. Doordat onze cliënten deze advocatenkosten niet zullen kunnen dragen, vrezen wij dat een aantal cliënten zullen afzien van hun burgerlijke partijstelling en kunnen zij bijgevolg hun recht op schadevergoeding niet laten gelden.

Hieraan gekoppeld, maken wij ons zorgen over één van de voorgestelde hervormingen met name het invoeren van remgeld, waardoor de juridische bijstand van een pro-Deoadvocaat gedeeltelijk betalend wordt.

Bovendien worden kosten met betrekking tot de uitvoering van een gerechtelijke beslissing (zoals deurwaarderskosten) niet gedekt door kosteloze rechtshulp.

Payoke pleit dan ook voor een kosteloze rechtsbijstand voor slachtoffers die in het statuut mensenhandel zitten tot het einde van de strafrechtelijke procedure.

Tenslotte vrezen wij dat door de stopzetting van de projectsubsidie voor advocatenkosten, ook de burgerlijke partijstellingen door Payoke - als organisatie - in het gedrag zullen komen. Payoke kan in rechten optreden in het kader van dossiers mensenhandel, in eigen naam en in naam van de slachtoffers.

Aangezien een vzw geen beroep kan doen op kosteloze rechtshulp en indien er in de toekomst geen nieuwe financiële middelen vrijgemaakt worden door de overheid, zal Payoke zijn opdracht om in rechten op te treden in dossiers mensenhandel niet langer meer kunnen uitvoeren.

6. Hervorming justitie

De hervorming van justitie die in werking is getreden op 1 april 2014 zal zeker een impact hebben op de behandeling van de dossiers mensenhandel.

Deze hervorming betreft o.a. de hervorming van de gerechtelijke arrondissementen: de 27 gerechtelijke arrondissementen worden gereduceerd tot 12 nieuwe gerechtelijke arrondissementen, die geënt zijn op de provincies.

De rechtbanken en arbeidsauditoraten worden gereduceerd van 27 tot 9 met 8 korpschefs. Een aantal auditoraten bedienen verschillende provincies.

De hervorming van de gerechtelijke arrondissementen is ook gekoppeld aan een hervorming van de politie. De federale politie wordt gereorganiseerd in functie van de territoriale verdeling van de gerechtelijke arrondissementen.

Administratieve begeleiding

De administratieve begeleiding is niet louter beperkt tot het aanvragen van verblijfsdocumenten. Het omvat o.a. het lezen van arbeidscontracten, briefwisseling, belastingaangiften en huurcontracten, maar ook het aanvragen van een leefloon bij het OCMW en arbeidskaarten. In dit onderdeel beperken we ons tot de verblijfsdocumenten.

1. Verblijfsdocumenten

In toepassing van de procedure voor slachtoffers van mensenhandel kan Payoke verblijfsdocumenten aanvragen bij de Cel MIN-TEH van Dienst Vreemdelingenzaken. Dankzij deze kleine, maar goed functionerende cel worden onze cliënten steeds correct en tijdig in het bezit gesteld van instructies voor het afleveren van hun verblijfsdocument.

Op basis van deze instructies levert de Dienst Vreemdelingenzaken van de verschillende gemeenten waar onze cliënten verblijven verblijfsdocumenten af.

In 2014 werden er voor 152 verblijfsdocumenten aangevraagd in toepassing van de procedure voor slachtoffers van mensenhandel.

In 2014 werden er 47 begeleidingen afgerond (13 geregulariseerde cliënten blijven nog wel in juridische begeleiding in afwachting van de afronding van hun rechtszaak).

Regularisatie	34
Stopzetting	27
Vrijwillige terugkeer	9
Juridisch afgerond	8
Doorverwezen naar ander centrum*	3

* Deze personen hebben het intern reglement van het opvanghuis waar ze verbleven zwaar overtreden. We regelen de overdracht van deze mensen naar 1 van de 2 andere gespecialiseerde centra en begeleiden hen daar naartoe.

De 27 stopzettingen gebeurden omwille van volgende redenen:

Vertrokken MOB*	8
Niet meer erkend door Parket	7
Sepot	6
Overtreden begeleidingsovereenkomst**	3
Geweigerde stopprocedure***	1
Juridische opvolging stopgezet	1
Mensenhandel niet weerhouden	1

* MOB = met een onbekende bestemming

** personen die worden stopgezet omwille van psychosociale redenen krijgen steeds de kans zich aan te melden bij 1 van de 2 andere gespecialiseerde centra. Gezien ze reeds zelfstandig wonen, wordt er van hen verwacht dat ze zichzelf bij de andere centra aanmelden.

*** Deze persoon werd de stopprocedure geweigerd omdat de zaak waarvan hij/zij het slachtoffer werd, buitenvervolgung werd gesteld. Voor het aanvragen van een stopprocedure moet een zaak (voorlopig toch nog) geklasseerd zijn zonder gevolg.

De 34 personen werden geregulariseerd omwille van verschillende redenen:

Procedure slachtoffer mensenhandel	21
Stop procedure	8
Langdurige procedure	4
Huwelijk	1

Negen personen zijn vrijwillig teruggekeerd naar hun thuisland. 4 van hen deden een beroep op het REAB-programma van IOM, anderen zijn op eigen kracht teruggekeerd naar hun thuisland.

2. Uitdaging in 2015

In 2014 - 2015 wordt de huidige omzendbrief inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel van 26/09/2008 (B.S. 31/10/2008) geëvalueerd en aangepast.

De omzendbrief was een zeer omvangrijk en volledig werkinstrument. Deze verduidelijkte het Belgische beleid inzake mensenhandel, met als kern het multidisciplinaire systeem.

Er wordt omschreven wie de slachtoffers van mensenhandel zijn, wat men moet doen als men in contact komt met een slachtoffer, hoe een slachtoffer gedetecteerd kan worden, hoe de procedure voor slachtoffers van mensenhandel verloopt en op welke manier de identiteit van de slachtoffers dient bewezen te worden.

De rol van de gespecialiseerde centra, dienst vreemdelingenzaken, de magistraten en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen wordt gespecificeerd.

Er wordt ook aandacht besteed aan 2 specifieke gevallen nl. slachtoffers in dienst van diplomatiek personeel en niet-begeleide minderjarige slachtoffers.

Volgens ons was dit een zeer volledig maar weinig praktisch werkinstrument. We hopen dat met de herziening van de omzendbrief hier rekening mee wordt gehouden en het een echte handleiding kan worden voor wat iemand moet/kan doen wanneer ze in contact komen met een (potentieel) slachtoffer van mensenhandel.

7 RESIDENTIËLE BEGELEIDING

1. Capaciteit van Asmodee

Sedert 01/01/2014 maakt het opvanghuis van Payoke deel uit van CAW Antwerpen. Het opvanghuis, Asmodee, heeft een capaciteit van 12 bedden, die beschikbaar zijn voor zowel mannen als vrouwen uit de procedure voor slachtoffers van mensenhandel.

Het opvanghuis beschikt over een geheim adres en bestaat uit twee leefgroepen; enerzijds een 'grote' leefgroep met een capaciteit van 8 bedden en anderzijds een 'kleine' leefgroep met 4 bedden. Asmodee opteert voor een genderscheiding tussen beide leefgroepen, enkel in uitzonderlijke gevallen (zoals een familie) kunnen beide genders samenwonen.

2. Invulling van leefgroepen

In 2014 hebben wij een totaal van 54 slachtoffers van mensenhandel ontvangen in het opvanghuis. Van die 54 slachtoffers waren een 21 mannen, 26 vrouwen en 7 kinderen. De invulling van de leefgroepen wordt bepaald door de aanvragen en de mogelijkheden op het moment zelf.

Aantal cliënten	Mannen	Vrouwen	Kinderen
54	21	26	7

3. Begeleidingstraject

Het verblijf in Asmodee duurt ongeveer 3 maanden. Afhankelijk van de noden van de cliënt kan deze periode aangepast worden.

In Asmodee staat de cliënt centraal. Elke individu is uniek, doch tracht Asmodee een begeleidingstraject te creëren dat gebaseerd is op de meest voorkomende hulpvragen van de cliënten. De hoofdpijlers van dit begeleidingstraject zijn:

- veiligheid
- de nodige tijd om tot rust te komen
- verwerking van trauma (indien mogelijk in samenwerking met andere instanties)
- integratie (kennismaking met de normen en waarden van onze maatschappij)
- zelfstandigheid (toekomstgericht werken)

4. Hulpaanbod

4.1 Teamsamenstelling

Asmodee bestaat uit een team van vier vaste hulpverleners die worden versterkt door hulpkrachten uit zowel het onderwijs (stagiaires) als uit het OCMW (werkervaringscontract).

Dit team is wekelijks aanwezig van maandag tot vrijdag. Bij noodgevallen kunnen cliënten buiten de kantooruren terecht bij de permanentietelefoon (24u/24u).

4.2 Cliëntgericht

Asmodee werkt zeer cliëntgericht. Doordat Asmodee de cliënt zowel individueel als in groep hulp op maat aanbiedt, kan de cliënt een leven opbouwen in België. Dit traject gebeurt stap voor stap met zelfstandigheid als doel. We leggen de nadruk op de capaciteiten, kwaliteiten en de talenten van de cliënt. Asmodee zorgt ervoor dat de cliënt deze nuttig gebruikt en hier verder mee aan de slag gaat.

4.3 Integratie en communicatie

Een ander luik binnen ons hulpaanbod is om integratieve en communicatieve vaardigheden van de cliënt te versterken. Taalkennis is een belangrijk punt voor integratie. Alle cliënten zijn dan ook verplicht om de Nederlandse taal te leren. Asmodee ondervindt een sterke en goede samenwerking met organisaties zoals b.v. "Elcker-Ik". Deze organisaties maken het mogelijk om zich verder te ontwikkelen.

Om dit proces te versterken, heeft Asmodee een wekelijks aanbod van Nederlandse les. Deze wordt georganiseerd door een vaste vrijwilligster. Tijdens deze Nederlandse les gaat de aandacht naar communicatieve vaardigheden en de zelfstandigheid van de cliënt. Thema's en situaties uit het dagelijkse leven vormen hier een rode draad. Basisaspecten zoals telefonisch een afspraak maken bij de dokter is geen probleem meer voor diegenen die Asmodee verlaten.

4.4 Tijdsbestending

Tijdsbestending vormt het laatste luik van ons hulpaanbod. Tijdens het verblijf worden de cliënten gemotiveerd om de Belgische (en Antwerpse) cultuur beter te leren kennen. Dit is een belangrijke stap in het proces om een sociaal netwerk te kunnen opbouwen. Asmodee biedt ook wekelijks een verplichte groepsactiviteit aan. Asmodee werkt op ontspannende wijze samen met de cliënten om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen. Deze activiteiten zijn zeer divers. De pijlers waarop Asmodee zich richt om een activiteit te organiseren zijn de volgende; ontspanning, sport, cultuur, kennis van stad, diversiteit en het fotoproject.

4.5 Het fotoproject

Met de tentoonstelling “Een vreemde blik op mijn Antwerpen” heeft Asmodee hun activiteitenjaar in pracht en praal afgesloten. Deze tentoonstelling vond plaats in het justitiepaleis van Antwerpen. De aandacht gaat uit naar de cliënten, zij tonen via hun foto's hoe zij naar Antwerpen kijken, soms durven zij ook hun verhaal hierbij te vertellen.

Dit fotoproject bestaat uit drie fasen:

In de eerste twee fasen neemt de begeleider de rol van gids op zich. De begeleider laat Antwerpen zien zoals het is. De cliënt krijgt tijdens deze tocht enkele vragen om in beelden te zetten:

- Voor de eerste keer in Antwerpen: wat was voor jou nieuw/verschillend/anders?
- Ontdekking van Antwerpen: wist je dat ook dit deel uitmaakt van Antwerpen?

In de derde en laatste fase is de cliënt zelf gids. Hij/zij laat “zijn” Antwerpen zien aan iemand die geen kennis van Antwerpen heeft. De tentoonstelling is een beperkte selectie van foto's. Het is de cliënt die deze selectie bepaalt.

8 VORMING EN SENSIBILISERING

Payoke staat niet alleen in voor de opvang en begeleiding van individuele slachtoffers, het is ook onze opdracht mee te werken aan de strijd tegen mensenhandel. Aan deze opdracht geven we ondermeer vorm via sensibilisering en vorming aan het brede publiek, onderwijsinstellingen, (toekomstige) professionelen en professionele partners. Tijdens deze vormingssessies stellen we niet alleen de werking van Payoke voor, maar geven we ook theoretische informatie over het fenomeen mensenhandel.

- Het Belgisch multidisciplinair model in de aanpak tegen mensenhandel
- De bijzondere beschermingsprocedure voor slachtoffers van mensenhandel
- Indicatoren om risicosituaties te detecteren
- Voorbeelden uit rechtspraak

Dergelijke vormingssessies zijn belangrijk daar ze resulteren in een betere kennis van de problematiek mensenhandel en omdat ze bijdragen tot een betere detectie, identificatie en doorverwijzing van potentiële slachtoffers.

In wat volgt zullen we trachten een overzicht te geven van de verschillende actoren die we doorheen 2014 een vorming hebben gegeven.

Dit gaat uiteraard om de officiële georganiseerde vormingen en houdt geen rekening met de informatie die via e-mail of telefoonverkeer werd gegeven aan verschillende personen en diensten.

In totaal hebben we ongeveer 2365 personen een vorming gegeven over mensenhandel.

We maakten een onderscheid tussen 6 grote categorieën, namelijk sociaal-culturele organisaties, politie, studenten, medische wereld, service clubs en andere.

Voor wat betreft de sociaal-culturele organisaties, spreken we over 465 personen. Ondermeer gaat het over het Vrouwen Overleg Comité (VOK), uitstraling permanente vorming (UPV), Time-circus (stadproject welvaart), Fakkeldag en de groep Kennis is macht.

Voor de categorie politie, tellen we 619 personen. We zien dat er vanuit de politie-school heel wat vraag is naar een inclusie van het fenomeen mensenhandel in de basisopleiding voor agenten. We werden doorheen 2014 gevraagd om in verschillende politiescholen een vorming te geven. We zien hierbij bijvoorbeeld de politie-school PIVO te Asse en de provinciale politie-school VESPA, Antwerpen. Daarnaast zijn er ook overkoepelende vormingen en evenementen vanuit de multidisciplinaire benadering. Zo waren we een sleutelpartner in het Europees project 'Referral of and Assistance for Victims of Human Trafficking in Europe'. Hierbij werden de verschillende actoren

op het gebied van mensenhandel, over drie landen (België, Nederland en Hongarije) verenigd. Hierbij waren politie en justitie uitgebreid vertegenwoordigd.

De groep studenten die we mochten ontvangen is zeer gedifferentieerd. In totaal gaat het om 538 studenten vanuit verscheidene studierichtingen, onder meer rechten, criminologie, maatschappelijk werk, orthopedagogie, geneeskunde, verpleegkunde, journalistiek en economie. We merken dat niet enkel de scholen in Antwerpen vertegenwoordigd zijn maar we zien ook studenten van hogescholen en universiteiten in Gent, Mechelen en Hasselt.

We houden er ook aan om elk jaar één of meerdere stagiaires te begeleiden doorheen hun laatstejaarsstage. In 2014 ging dit om twee studenten die gedurende 4,5 maanden stage liepen bij onze organisatie.

Naar aanleiding van het Europees project 'Joint- Efforts', hebben we doorheen 2014 ook hoog ingezet op de vorming van de medische wereld. In totaal hebben we hierin 360 personen van een gepaste vorming voorzien, dit met de bedoeling om dokters en verplegend personeel attenter te maken op de mogelijke signalen van mensenhandel.

In dit kader realiseerden we, in samenwerking met verschillende partners, een beklijvende sensibiliserende video over de detectie van mogelijke slachtoffers in de medische wereld. Deze video kan u ook terugvinden op onze website, de directe link hiervoor is: <http://www.payoke.be/nl/de-payoke-film/>.

We hebben eveneens vorming gegeven aan serviceclubs. In totaal gaat het over 160 personen, voornamelijk van de serviceclub 'Sorooptimist International'.

Als laatste maakten we een categorie 'andere'. Hierin konden we 397 personen van een vorming voorzien. In deze categorie vinden we ondermeer: Fedasil, Stad Antwerpen, de Slowaakse overheid, daklozenhulp Antwerpen (Dakant), prostitutiewerking Amsterdam, OCMW Antwerpen en journalisten.

Ook in 2015 zullen we ons blijven inzetten om dergelijke vormingen te geven aan de verschillende actoren op het werkveld. We kregen al inzage in de voorlopige versie van het actieplan mensenhandel (2015-2018). Hierin wordt het belang van vorming nogmaals benadrukt en zal de focus onder meer komen te liggen op de vormingen aan scholen ter preventie van het fenomeen 'Loverboys' en vormingen aan medewerkers van de FEDASIL-centra (zowel meerderjarig als minderjarig). In de mate van het mogelijke zullen we onze schouders mee onder deze projecten zetten om zo te kunnen bijdragen tot een betere detectie, identificatie en doorverwijzing van mogelijke slachtoffers mensenhandel.

Tot slot wensen wij nog te benadrukken dat we eveneens resoluut kiezen voor een website boordevol bruikbare informatie, om via deze weg, op een laagdrempelige manier, het publiek van de nodige informatie te voorzien.

9 HET INTERNATIONALE WERK

Mensenhandel is een misdaad waarbij grenzen worden overschreden. Het moet dus ook worden aangepakt op diverse niveaus. Vanwege het mondiale karakter van de misdaad en de positie van België als lid van de EU is het niet mogelijk om te werken tegen mensenhandel vanuit een uitsluitend lokaal perspectief. Daarom werkt Payoke op lokaal, Europees en internationaal niveau. Naast de ontwikkeling en uitvoering van eigen projecten wordt Payoke vaak gevraagd door Europese en internationale organisaties en overheden voor hun kennis en knowhow over mensenhandel te delen.

1. “Joint Efforts” ISEC Project (2011-2014)

Joint Efforts HOME/2010/ISEC/AG/o62
www.joint-efforts.org

Via dit project wil Payoke in samenwerking met de Danube Universiteit van Krems (Oostenrijk) en 11 landen van de EU, de identificatie en bescherming van slachtoffers van mensenhandel verbeteren op internationaal niveau. Dit wordt gerealiseerd door het verbeteren van de samenwerking tussen enerzijds de medische wereld en anderzijds de justitiële diensten en de NGO's. Er is een handboek ontwikkeld voor politie en medische overheden om de detectie van slachtoffers die medische zorg opzoeken te verhogen. Daarnaast is er een practical guide ontwikkeld voor law en enforcement, NGOs en Border Guards. Aangezien de meeste artsen kampen met een tijdstekort werden er ook Pocket Cards gemaakt die de beste methodieken weergeven om met slachtoffers van mensenhandel te werken.

Payoke wil wereldwijd sensibiliseren. Daarom werd samen met documentairemaker Alexander Decommere, de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en studenten van de Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen een sensibiliseringsfilm ontwikkeld. Payoke verzamelde negen schrijvende verhalen uit de leefwereld van slachtoffers van mensenhandel. In al deze verhalen hadden de slachtoffers geïdentificeerd kunnen worden door een arts, maar dat gebeurde niet. Dankzij dit filmpje wordt ook de algemene overtuiging dat mensenhandel alleen seksuele exploitatie betreft ontkracht. Momenteel wordt deze film al gebruikt tijdens lezingen en vormingen die gegeven worden door Payoke. De International Organization for Migration (IOM) gebruikt de film ook. Payoke wil deze film op lange termijn zo veel mogelijk verspreiden. De sensibiliseringsfilm is terug te vinden op Youtube.

2. SIRIUS Project (2012-2014)

EAC/01/2011.

SIRIUS is een Europees beleidsnetwerk betreffende onderwijs aan kinderen en jongeren met een migrantenachtergrond. Dit project loopt over een periode van 3 jaar (2012-2014) en wordt gefinancierd door het Leven Lang Leren Programma van de Europese Commissie. Tijdens deze periode zullen pedagogische maatregelen genomen worden voor allochtone studenten, met ondersteuning van de Europese Unie. Het doel is om de educatieve standaarden van kinderen en jongeren met een migratieachtergrond, of behorende tot minderheden, te verhogen tot minstens het autochtone niveau.

Het doel van dit netwerk is om de gegevens van dit thematisch probleem te updaten, om alle studies en rapporten hierover te integreren en hierdoor een grote invloed te realiseren op Europees, nationaal en lokaal beleid inzake onderwijs. Het project zal zich via drie werkpakketten richten op een aantal kwesties zoals vroegtijdig schoolverlaten, scholingsprojecten en educatieve projecten buiten de school.

3. Lopende projecten:

3.1 “EU Guidelines” ISEC Project

EU Guidelines HOME/2012/ISEC/AG/THB/4000003926

Project Title: EU Guidelines for the establishment of national focal points for the comprehensive integrated medical support of THB victims

Duurtijd 24 maanden

Gestart in 2013 tot 31 oktober 2015

In samenwerking met de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Antwerpen, zorgverleners, NGO's, wetshandhaving en academici wil Payoke EU richtlijnen opstellen voor het oprichten van nationale “focal points” die voor een uitgebreide geïntegreerde medische ondersteuning van slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel zorgen. Er zal ook in België zo'n nationaal focal point worden opgericht. Verder zal een trainingsprogramma ontwikkeld worden voor deskundigen (focal point members) over slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel met inbegrip van medisch gerelateerde onderwerpen. Door dit project zullen zorgverleners slachtoffers sneller herkennen en ondersteunen, met als gevolg dat slachtoffers adequate zorg zullen ontvangen en waardoor de kans op vervolging van criminelen toeneemt.

3.2 RAVOT-EUR project (Referral and assistance of victims of trafficking)

RAVOT HOME/2012/ISEC/AG/4000004405

Het project is gestart in januari 2014 en loopt tot februari 2016. Partners: Payoke/ Ministerie Justitie Nederland/Ministerie Binnenlandse zaken Hongarije

Doelstelling: opzetten van een internationaal verwijzingsmechanisme voor terugkerende Hongaarse slachtoffers van mensenhandel.

VOLGENDE INSTANTIES VERDIENEN EEN BLOEMETJE VOOR DE
FINANCIËLE STEUN EN AANDACHT

Met dank voor de jaarlijkse subsidiëring:

- Nationale Loterij
- Federaal Ministerie van Terwerkstelling en Arbeid
- Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
- Netwerk Hulpverlening Mensenhandel
- Stad Antwerpen

Vlaams Minister bevoegd
voor het tewerkstellingsbeleid,
beroepsomscholing en -bijscholing

Nationale Loterij
U SPEELT 6 U HELPT

Payoke vzw
Leguit 4 - 2000 Antwerpen
tel: +32 (0)3 201 16 90
fax: +32 (0)3 233 23 24

email: admin@payoke.be
www.payoke.be